

AIKUISTEN PARISSA TEHTÄVÄN SOSIAALITYÖN SISÄLLÖT JA VETOVOIMATEKIJÄT OPISKELIJOIDEN NÄKÖKULMASTA

Sami Kuoppamäki, Wilma Rantakallio
ja Wera Walden
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Tammikuu 2023

TUTKIMUKSEN KONTEKSTI

Aikuisten parissa tehtävällä sosiaalityöllä tarkoitetaan tässä tutkimuksessa kunnallista aikuissosiaalityötä sekä pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden sosiaalityötä. Varsinaista tutkimusta aiheesta ei ole tehty aikaisemmin vaan aikaisempi tutkimus keskittyy jo alalla työskentelevien sosiaalityöntekijöiden ja yhteistyötahojen käsityksiin.

Aikuissosiaalityön käsitettä on määritelty ja jäsennelty, siihen liittyy epäselvyyttä eikä sille ole vakiintunutta määritelmää (Karjalainen ym. 2019, 18). Käsitteen epäselvyys näkyy esimerkiksi siinä, ettei aikuissosiaalityön ulkopuolella tiedetä kovin hyvin, mitä aikuissosiaalityö on (Taina & Kotiranta 2014, 180).

Käytäntötutkimus toteutettiin yhteistyössä Espoon pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden kanssa.

TUTKIMUKSEN TARCOITUS

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa sijaispätevien sosiaalityön opiskelijoiden käsityksiä aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön työn sisällöistä ja vetovoimatekijöistä. Tutkimuskysymyksinä olivat:

- 1) Millaisia käsityksiä sosiaalityön opiskelijoilla on aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön sisällöistä?
- 2) Millaisia ovat aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön vetovoimatekijät sosiaalityön opiskelijoiden näkökulmasta?

Tutkimuksen tarkoituksena oli tuottaa Espoon kaupungille tietoa rekrytoinnin ja perehdyttämisen tueksi. Tutkimuksemme osallistuu myös ajankohtaiseen keskusteluun kunnallisen sosiaalihuollon tilasta.

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto koostui 31 sijaispätevän sosiaalityön opiskelijan kyselylomakkeella saaduista vastauksista. Kyselylomake toteutettiin hyödyntäen e-lomaketta ja sitä jaettiin opiskelijoille sähköpostilistalla, sosiaalisen median alustoilla ja maisterikurssien yhteydessä Helsingin yliopiston opiskelijoille.

Aineistoa analysointiin temaattisen sisällönanalyysin keinoin erityisesti Braunin ja Clarken (2006) temaattisen sisällönanalyysin prosessia mukaillen. Analyysiin yhdistettiin myös kvantitatiivisen tutkimuksen menetelmiä.

TULOKSET

Tutkimusaineistosta muodostui neljä teemaa:

- 1. Opiskelijoiden käsitykset työn sisällöistä**
 - Opiskelijoilla ei selkeitä käsityksiä työn sisällöistä
 - Opiskelijoiden näkemysten mukaan aikuisten parissa tehtävässä sosiaalityössä painottui taloussosiaalityö ja laaja-alaisuus
 - Opiskelijoiden näkemykset työn sisällöistä vaihtelevat sen mukaan oliko opiskelijalla kokemusta aikuisten parissa tehtävästä sosiaalityöstä
- 2. Sosiaalityöntekijän ominaisuudet**
 - Useimmin mainittuja ominaisuuksia olivat kärsivällisyys, jämäkkyys, kyky itsereflektioon, empaattisuus sekä hyvät vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot
 - Lisäksi painotettiin laajojen kokonaisuuksien ymmärtämistä ja rakenteellisten tekijöiden vaikutusta asiakkaiden elämiin
- 3. Vetovoimatekijät**
 - Opiskelijat kokivat työn ylipäättään merkittävänä ja vaativana
 - Opiskelijat, joilla oli työkokemusta aikuisten parissa tehtävästä sosiaalityöstä, kokivat laaja-alaisuuden vetovoimatekijänä, joka tarjoaa monipuolisia ammatillisia haasteita
 - Rajattu vastuurooli koettiin vetovoimatekijänä

4. Haasteet ja pois työntävät tekijät

- Pois työntävänä tekijänä nähtiin työn talouspainotteisuus
- Haasteina nähtiin yleiset kunnallisen sosiaalityön haasteet, kuten esimerkiksi kiire, suuret asiakasmäärät ja tukkoiset palvelut
- Opiskelijat nostivat tutkimuksessa esiin huolta turvallisuudesta sosiaalityössä aikuisten parissa

IDEAT KEHITTÄMISEEN

- Rekrytointiprosessissa tulisi tuoda selkeästi esille työn sisältöjä ja perehdyttämisen mahdollisuuksia.
- Perehdyttämisessä kiinnitettävä erityistä huomiota aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön laaja-alaisuuden tuomiin haasteisiin ja työntekijöiden turvallisuuteen.
- Aiheesta tarvitaan lisää tutkimusta.
- Aikuisten parissa tehtävään sosiaalityöhön liittyvän tiedon lisääminen esimerkiksi vaikuttamistyön kautta.

LÄHTEET

Braun, Virginia & Clarke, Victoria 2006: Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), pp. 77–101.

Karjalainen, Pekka; Metteri, Anna & Strömberg-Jakka, Minna 2019: Tiekartta 2030: Aikuisten parissa tehtävän sosiaalityön tulevaisuus selvitys. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 41.

Taina, Jaana & Kotiranta, Tuija 2014: Sosiaalityötä ja toimeentulotukea: Aikuissosiaalityö paikkaansa hakemassa. Teoksessa Riitta Haverinen, Marjo Kuronen & Tarja Pösö (toim.): Sosiaalihuollon tila ja tulevaisuus. Tampere: Vastapaino, 179–195.